

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol. 12, No. 1, 2017, pp. 275-289

O J E D

An Online Journal
of Education
<http://www.edu.chula.ac.th/ojed>

กลยุทธ์การนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
SUPERVISORY STRATEGIES OF SCHOOL COUNSELORS IN SECONDARY SCHOOLS IN
BANGKOK UNDER THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION

MINISTRY OF EDUCATION

นางสาวอันติมา ยัพราชกูร์ *

Untima Yupparach

ผศ.ดร.จุไรรัตน์ สุธรง *

Assoc. Prof. Jurairat Sudrung, Ph.D.

บทคัดย่อ

งานวิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อร่างกลยุทธ์การนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร 3) เพื่อตรวจสอบกลยุทธ์การนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และ เขต 2 จำนวน 119 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลคือผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มบริหารวิชาการ จำนวน 119 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบประเมินความเหมาะสมของร่างกลยุทธ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนี $PNI_{Modified}$ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบริการติดตามประเมินผล ในส่วนของสภาพที่พึงประสงค์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบริการศึกษารวบรวมข้อมูล และผลการประเมินความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ สูงที่สุด คือ ด้านบริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ($PNI_{modified} = 0.404$)

กลยุทธ์การนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์หลัก 6 กลยุทธ์รอง 40 วิธีดำเนินการ ดังนี้ กลยุทธ์หลัก 1 พัฒนานโยบายการนิเทศครูแนะแนว กลยุทธ์หลัก 2 เร่งรัดการพัฒนาการจัดกิจกรรมนิเทศที่หลากหลาย และ กลยุทธ์หลัก 3 พัฒนาความร่วมมือและสนับสนุนปัจจัยที่เอื้อต่อการนิเทศครูแนะแนว

การตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์การนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ประเด็น 3 กลยุทธ์หลัก 6 กลยุทธ์รอง 40 วิธีดำเนินการ มีความเหมาะสมทั้งหมด

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชานิเทศการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: untimayup@gmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชานิเทศการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: Jurairat.su@chula.ac.th

ISSN 1905-4491

Abstract

The purposes of this study were to 1) To study supervision's current and desirable states 2) To develop strategies of supervision for secondary school counselors in Bangkok. 3) To examine strategies of supervision for secondary school counselors in Bangkok. The samples were 119 secondary schools in Bangkok under the secondary educational service area office 1 and 2. The information was collected from 119 school administrators or deputy school administrators. The research instruments were questionnaires and strategies' assessment. The data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, PNI_{Modified} technique and content analysis.

The research found that the overall of current states of supervision for secondary school counselors in Bangkok was at the moderate level. The highest mean was evaluated services. The overall of desirable state was at the highest level. The average of data collecting service was at the highest level and results of the need assessment of PNI_{modified} index value of the psychological counseling service was at the highest level too. (PNI_{modified} = 0.404).

Strategies consist of 3 main strategies, 6 supplementary strategies and 40 procedures. The first main strategy develops counseling policy strategies. The second main strategy accelerates the supervisory development variously. The third main strategy develops collaboration and encouragement of contributing to supervision for secondary school counselors.

The 3 main strategies, 6 supplementary strategies and 40 procedures of supervision for secondary school counselors in Bangkok has been validated and evaluated as appropriate by selected experts.

คำสำคัญ: กลยุทธ์การนิเทศ / ครูแนะแนว

KEYWORDS: SUPERVISORY STRATEGIES / SCHOOL COUNSELORS

บทนำ

การพัฒนาประเทศชาติและสังคมให้ยั่งยืนก็คือการพัฒนาคน เพราะคนคือผู้สร้างและพัฒนาสิ่งต่าง ๆ การสร้างคนที่มีประสิทธิภาพไม่สามารถดำเนินการได้ในระยะเวลาอันสั้น เพราะการขัดเกลาหล่อหลอมคนที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต้องใช้เวลานานและต้องดำเนินการโดยการให้การศึกษา นักวิชาการเชื่อว่า การศึกษาคือการพัฒนาความรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทำให้บุคคลมีศักยภาพสูงสุด แต่ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคมทำให้การพัฒนาเยาวชนไม่บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามความคาดหวัง

ในรอบปี 2556 - 2557 Child Watch Thai สถาบันรามจิตติ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้สำรวจสถานการณ์การใช้ชีวิตเด็กและเยาวชนไทยในช่วงวัยต่าง ๆ ในพื้นที่จังหวัดกลุ่มตัวอย่างเกือบทั่วประเทศกว่า 25,975 คน ใน 7 ภูมิภาค มีสถานการณ์ที่น่าสนใจหลายมิติ เช่น มิติชีวิตกับความเครียดและสุขภาพจิต พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครมีความเครียดสูงสุดคือ ร้อยละ 32.78 มีค่าเฉลี่ยภาวะอารมณ์เสียหงุดหงิดง่ายสูงสุดคือ ร้อยละ 48.33 และมีค่าเฉลี่ยการควบคุมอารมณ์ได้เวลาโกรธน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 54.76 นอกจากนี้ในมิติด้านการใช้สื่อ พบว่านักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยการเข้าถึงสื่อลามกสูงที่สุดคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 88.65 และมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 91.01 (โครงการการติดตามสถานการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด, 2557)

จากสถานการณ์ดังกล่าว ปัจจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ชุมชน ครอบครัว เพื่อน สถานศึกษา และครู ดังนั้นการพัฒนาระบบแนะแนวในสถานศึกษาจึงเป็นแนวทางหนึ่งในการป้องกันและแก้ไขปัญหา เพราะ

กิจกรรมแนะแนวมีความสำคัญต่อผู้เรียนในระบบการเรียนรู้ ตามที่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้เป็นกิจกรรมสำคัญของหลักสูตร (เรียม ศรีทอง และคณะ, 2559)

ดังนั้นครูแนะแนวจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่ง นอกจากหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนที่ถือเป็นภาระหลักแล้ว ยังต้องรับหน้าที่ในการให้คำปรึกษาต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนด้วย โดยเฉพาะปัญหาชีวิตที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตเด็ก แต่ปัจจุบันการแนะแนวในระบบการศึกษายังมีข้อจำกัด ดังข้อสรุปเกี่ยวกับสภาพปัญหาของการดำเนินงานแนะแนวในด้านต่าง ๆ จาก คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2554) พบว่า 1) ด้านบริหารจัดการงานแนะแนว ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับงานแนะแนวเท่าที่ควร ขาดความชัดเจนในการจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการแนะแนว บุคลากรแนะแนวขาดการพัฒนาการปฏิบัติงานแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพ 2) ด้านคุณสมบัติของครูแนะแนว คือ ครูแนะแนวส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาด้านการแนะแนวมาโดยตรง 3) ด้านการจัดกิจกรรมแนะแนว ครูจัดกิจกรรมแนะแนวโดยไม่ได้เขียนแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว ครูจัดกิจกรรมแนะแนวไม่สนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา การวัดประเมินผลนักเรียนไม่ชัดเจน 4) ด้านบริการศึกษารวบรวมข้อมูล ครูแนะแนวขาดความรู้และทักษะในการใช้เครื่องมือมาตรฐานเพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลนักเรียนรายบุคคล 5) ด้านบริการสนเทศ ครูแนะแนวมีปัญหาเกี่ยวกับการนำโสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ มาใช้ 6) ด้านบริการให้การปรึกษา ครูแนะแนวที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาสาขาการแนะแนวโดยตรง ทำให้ขาดความรู้และทักษะในการให้การปรึกษา 7) ด้านบริการจัดวางตัวบุคคลมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือทางจิตวิทยา 8) ด้านบริการติดตามผล ครูแนะแนวมีปัญหาเกี่ยวกับการสำรวจปัญหาการว่างงานของศิษย์เก่า การติดตามผลการศึกษาต่อของนักเรียน จากสภาพปัญหาดังกล่าว ครูแนะแนวจำเป็นต้องได้รับการนิเทศ คือได้รับการช่วยเหลือและพัฒนาให้สามารถจัดบริการแนะแนวและจัดกิจกรรมแนะแนวให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่มีบทบาทเกี่ยวข้องในการพัฒนาครูดังที่ วัชรฯ เล่าเรียนดี (2556) ได้สรุปว่าการนิเทศคือกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกัน ด้วยการช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริมกันและกันระหว่างผู้ให้การนิเทศหรือผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศหรือระหว่างเพื่อนครู เพื่อที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษา สอดคล้องกับ ชาญชัย อาจิณสมจาร (ม.ป.ป.) กล่าวถึงความสำคัญของการนิเทศการศึกษาว่าเป็นงานที่มีความจำเป็นต่อความเจริญงอกงามของครู แม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีแล้วก็ตาม ในทำนองเดียวกัน จุไรรัตน์ สดรู้ง (2559) ได้ให้ความเห็นว่า การนิเทศมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยครูให้สามารถปรับปรุงพัฒนาตนเองและงานในวิชาชีพของตนเองได้อย่างต่อเนื่องและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อผู้เรียน

แต่ในปัจจุบัน สืบเนื่องจากสภาพปัญหาระบบงานแนะแนวในด้านต่าง ๆ ส่งผลต่อสภาพการนิเทศครูแนะแนว ดังนั้นแนวคิดหนึ่งที่จะช่วยให้การนิเทศครูแนะแนวประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย คือการนำกลยุทธ์เข้ามาใช้ในการนิเทศครูแนะแนว ดังที่ สุวิทย์ มูลคำ (2551) ได้กล่าวว่า “กลยุทธ์ เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตของบุคคลและการดำเนินการขององค์กร เนื่องจากกลยุทธ์ คือแนวทาง หรือแผนการทำงานที่ดี มีความยืดหยุ่นพลิกแพลงได้ตามสถานการณ์เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับ สุดใจ ดิลกพรศนนท์ (2558) ได้ให้ความหมายว่า กลยุทธ์ หมายถึง แผนการหรือวิธีการในการดำเนินงานขององค์กรที่ทำให้องค์การบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ในขณะเดียวกัน พุทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ (2552) กล่าวว่า กลยุทธ์ มีความหมายดั้งเดิมเป็นภาษาทหารที่ใช้อธิบายถึงยุทธวิธีของแม่ทัพในการจัดทัพ และเคลื่อนย้ายคนเพื่อต่อสู้กับกองข้าศึก ทั้งนี้กลยุทธ์จึงเป็นแนวทางเชิงรุกในการบรรลุเป้าหมาย ซึ่งจากการที่นักการศึกษาได้ให้

คำนิยามเกี่ยวกับกลยุทธ์ไว้ ทำให้สามารถสรุปได้ว่า กลยุทธ์ คือ แนวทาง วิธีการ หรือแผนปฏิบัติการในการดำเนินงาน เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ และการนำกลยุทธ์มาใช้ในการนิเทศครูแนะแนว ย่อมเป็นแนวทาง วิธีการที่นำไปสู่ความสำเร็จในนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษากลยุทธ์การนิเทศครูแนะแนว ซึ่งเป็นแนวทาง รูปแบบ หรือวิธีการสำหรับผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มบริหารวิชาการ และผู้ที่ได้รับการแต่งตั้ง มอบหมายให้นิเทศครูแนะแนว ให้สามารถนำกลยุทธ์การนิเทศนี้ไปใช้ในการนิเทศครูแนะแนวเพื่อส่งเสริมพัฒนาครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สามารถจัดบริการแนะแนวและจัดกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อร่างกลยุทธ์การนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อตรวจสอบกลยุทธ์การนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 67 โรงเรียน และ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 52 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น จำนวน 119 โรงเรียน

ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มบริหารวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 67 คน และ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 52 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 119 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม เพื่อสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการนิเทศครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้แบบตรวจรายการ (Checklist)
ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมได้

2. แบบประเมินความเหมาะสมของร่างกลยุทธ์การนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

2.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.2 ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างกลยุทธ์การนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ช่องแสดงความคิดเห็นว่าเหมาะสม หรือ ไม่เหมาะสม โดยแปลความหมายดังนี้

เหมาะสม หมายถึง ผู้ประเมินมีความเห็นว่ารายการนั้นมีความเหมาะสม

ไม่เหมาะสม หมายถึง ผู้ประเมินมีความเห็นว่ารายการนั้นมีความไม่เหมาะสม

และช่องแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในกรณีเหมาะสมหรือเป็นไปได้ แต่มีความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

สำหรับการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย
2. ศึกษาการสร้างแบบสอบถามจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดประเด็นหลักในการสร้างแบบสอบถามจากกรอบแนวคิดการวิจัยให้ครอบคลุมเรื่องการนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยที่รายการข้อคำถามในแต่ละประเด็นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 109 ข้อ
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของข้อคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม ความถูกต้องชัดเจนของภาษาและรูปแบบของแบบสอบถาม

4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถาม (Item-Objective Congruence: IOC) โดยใช้สูตรของ (วรณีย์ แกมเกตุ, 2555) ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จึงจะถือว่าข้อคำถามนั้นผ่านเกณฑ์ จากผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC รายข้อพบว่า จากข้อคำถามจำนวน 109 ข้อ มีข้อคำถามที่มีค่า IOC อยู่ในช่วง 0.50-1.00 ทั้ง 109 ข้อ จำแนกตามค่าคะแนน IOC ได้ดังนี้ คือ ค่า IOC = 1.00 จำนวน 105 ข้อ ค่า IOC 0.67 = จำนวน 4 ข้อ รวมข้อคำถามในแบบสอบถามทั้งสิ้น 109 ข้อ

6. นำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแล้ว นำมาปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากฝ่าย

วิชาการ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พร้อมแนบแบบสอบถามเพื่อประสานขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัยครั้งนี้

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้แก่ผู้ตอบแบบสอบถามตามจำนวนของประชากร คือ 119 ฉบับ โดยทางไปรษณีย์ และบางแห่งจัดส่งด้วยตัวเอง

3. เมื่อได้แบบสอบถามครบถ้วนสมบูรณ์กลับคืนมา ผู้วิจัยทำการรวบรวมเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่วิธีการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) หาค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) SPSS (Statistical Package for the Social Science for Windows) จากนั้นวิเคราะห์ SWOT เพื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตรการคำนวณค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index; PNI_{modified}) ของ (สุวิมล ร่องวานิช, 2559) ดังนี้

$$PNI_{modified} = (I - D) / D$$

PNI_{modified} คือ ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

I คือ คะแนนสภาพที่พึงประสงค์

D คือ คะแนนสภาพที่เป็นจริงปัจจุบัน

จากนั้นนำเสนอข้อมูลที่ได้โดยการเลือกคะแนนที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยในด้านนั้น และเรียงลำดับจากน้อยไปมาก โดยการแปลความหมายของระดับค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

ระดับคะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง สภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด

ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง สภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก

ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง สภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง

ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง สภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย

ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง สภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

จากนั้นนำผลที่ได้มาพัฒนากลยุทธ์การนิเทศครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก หรือเรียกว่า SWOT Analysis เพื่อวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม โดย การจัดกลุ่มค่า PNI_{modified} โดยนำค่าดัชนี PNI_{modified} ของแต่ละรายข้อมาหาค่าเฉลี่ย PNI_{modified} รายด้าน จากนั้นนำมาจัดกลุ่ม 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มค่าดัชนี PNI_{modified} สูง หมายถึงมีค่าดัชนี PNI_{modified} รายข้อมากกว่าหรือเท่ากับค่าเฉลี่ยของดัชนี PNI_{modified} รายด้าน

กลุ่มค่าดัชนี PNI_{modified} ต่ำ หมายถึงมีค่าดัชนี PNI_{modified} รายข้อน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของดัชนี PNI_{modified} รายด้าน

การจัดกลุ่มสามารถแปลค่าได้ดังนี้

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} กลุ่มสูง เป็นจุดอ่อน (Weakness) / ภาวะคุกคาม (Threat) ของความต้องการจำเป็นของการนิเทศครูแนะแนว เพื่อเป็นข้อมูลในการนำเสนอกลยุทธ์ที่จะขจัด/ลดจุดอ่อน (Weakness) หรือ ภาวะคุกคาม (Threat) ของการนิเทศครูแนะแนว

กลุ่มที่มีค่าดัชนี PNI_{modified} กลุ่มต่ำ เป็นจุดแข็ง (Strength) / โอกาส (Opportunity) ของ

ความต้องการจำเป็นของการนิเทศครูแนะแนว เพื่อเป็นข้อมูลในการนำเสนอกลยุทธ์ที่จะเสริม/สนับสนุน จุดแข็ง (Strength) หรือ โอกาส (Opportunity) ของการนิเทศครูแนะแนว

ผลการจัดกลุ่มค่าดัชนี $PNI_{modified}$ และการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามตามสภาพแวดล้อมภายในภายนอกของการนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปได้ดังนี้

ขอบข่ายงานแนะแนว ด้านการจัดบริการแนะแนว

ด้านบริการศึกษารวบรวมข้อมูล พบประเด็นที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ สูง จำนวน 7 ประเด็น กลุ่มค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำ จำนวน 9 ประเด็น ด้านบริการสนเทศ พบประเด็นที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ สูง จำนวน 7 ประเด็น กลุ่มค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำ จำนวน 9 ประเด็น ด้านบริการให้การปรึกษาทางจิตวิทยา พบประเด็นที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ สูง จำนวน 9 ประเด็น กลุ่มค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำ จำนวน 7 ประเด็น ด้านบริการจัดวางตัวบุคคล พบประเด็นที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ สูง จำนวน 5 ประเด็น กลุ่มค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำ จำนวน 7 ประเด็น ด้านบริการติดตามประเมินผล พบประเด็นที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ สูง จำนวน 7 ประเด็น กลุ่มค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำ จำนวน 7 ประเด็น

ขอบข่ายงานแนะแนว ด้านการจัดกิจกรรมแนะแนว

ด้านกิจกรรมแนะแนวการศึกษา พบประเด็นที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ สูง จำนวน 4 ประเด็น กลุ่มค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำ จำนวน 8 ประเด็น ด้านกิจกรรมแนะแนวอาชีพ พบประเด็นที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ สูง จำนวน 7 ประเด็น กลุ่มค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำ จำนวน 5 ประเด็น ด้านกิจกรรมแนะแนวส่วนตัวและสังคม พบประเด็นที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ สูง จำนวน 5 ประเด็น กลุ่มค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำ จำนวน 6 ประเด็น

ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก รวมทุกด้าน พบประเด็นที่เป็นจุดแข็ง (S) ทั้งหมด 45 ประเด็น ประเด็นที่เป็นจุดอ่อน (W) ทั้งหมด 32 ประเด็น ประเด็นที่เป็นโอกาส (O) ทั้งหมด 13 ประเด็น และประเด็นที่เป็นภาวะคุกคาม (T) ทั้งหมด 19 ประเด็น จากนั้นผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ SWOT Analysis ที่ได้ ไปวิเคราะห์ SWOT Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์

2. การร่างกลยุทธ์การนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยนำผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการนิเทศครูแนะแนวมากำหนดกลยุทธ์โดยใช้ TOWS Matrix โดยการนำ จุดแข็ง (Strength = S) จุดอ่อน (Weakness = W) โอกาส (Opportunity = O) ภาวะคุกคาม (Threat = T) มาใส่ในตาราง Matrix โดยเรียงค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม จากมากไปน้อย จากนั้นจับคู่ระหว่างสภาพแวดล้อมภายในและกับสภาพแวดล้อมภายนอก 4 สถานการณ์ดังนี้

1. การจับคู่จุดแข็ง-โอกาส (SO) กำหนดกลยุทธ์เชิงรุก โดยนำจุดแข็งที่มีมาขยายงาน และสร้างประโยชน์อย่างเต็มที่
2. การจับคู่จุดแข็ง-ภาวะคุกคาม (ST) กำหนดกลยุทธ์ขยายขอบข่ายกิจการ โดยใช้ประโยชน์จากจุดแข็ง เพื่อหลีกเลี่ยงอุปสรรค ชะลอ ปรับปรุง คงสภาพ เพื่อรอโอกาสที่เหมาะสมต่อไป
3. การจับคู่จุดอ่อน-โอกาส (WO) กำหนดกลยุทธ์การพลิกตัว โดยแก้ไขจุดอ่อน ปรับปรุง เพื่อสร้างโอกาสในการขยายงานหรือสร้างประโยชน์อย่างเต็มที่
4. การจับคู่จุดอ่อน-ภาวะคุกคาม (TW) เพื่อกำหนดกลยุทธ์เชิงป้องกัน โดยพยายามลดจุดอ่อน หลีกเลี่ยงภาวะคุกคาม และหาแนวทางดำเนินการที่จะทำให้เกิดความสูญเสียน้อยที่สุด

ผลการจับคู่ TOWS Matrix ได้กลยุทธ์ SO จำนวน 10 ประเด็น ได้กลยุทธ์ ST จำนวน 10 ประเด็น ได้กลยุทธ์ WO จำนวน 10 ประเด็น และ ได้กลยุทธ์ WT จำนวน 10 ประเด็น สรุปว่าการจับคู่ SWOT Matrix สำหรับกลยุทธ์ SO ST WO และ WT ได้วิธีดำเนินการทั้งหมด 40 วิธี

จากขั้นตอนการจับคู่ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามในรูปแบบของ SWOT Matrix แล้วนั้น ในขั้นตอนต่อมาผู้วิจัยได้นำทั้ง 40 วิธีดำเนินการ มาสรุปประเด็นที่สอดคล้องเกี่ยวข้องกันแล้วจับกลุ่มเพื่อพัฒนากลยุทธ์รองของการนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถนำมาสรุปประเด็นกลยุทธ์รองพร้อมด้วยวิธีดำเนินการได้ทั้งสิ้น 6 กลยุทธ์รอง 40 วิธีดำเนินการ และลำดับต่อมา ผู้วิจัยนำกลยุทธ์รองและวิธีดำเนินการดังกล่าวมาดำเนินการร่างกลยุทธ์หลักของการนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ 3 กลยุทธ์หลัก 6 กลยุทธ์รอง 40 วิธีดำเนินการ

3. การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์การนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้นำร่างกลยุทธ์การนิเทศครูแนะแนวให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนชำนาญการพิเศษศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษที่ดูแลงานแนะแนว ครูแนะแนวชำนาญการพิเศษ และนักวิชาการดำเนินการตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์การนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิจัย

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

สภาพปัจจุบันของการนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดบริการแนะแนว มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบริการติดตามประเมินผล มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 รองลงมา คือด้านการจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 และด้านบริการสนเทศ มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55

สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทั้ง 2 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ด้านบริการศึกษารวบรวมข้อมูลนักเรียน มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.84 รองลงมามี 3 ด้าน คือ ด้านบริการสนเทศ ด้านบริการติดตามประเมินผล และด้านการจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.81 และด้านการจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษามีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79

ผลการประเมินความต้องการจำเป็น ในภาพรวม พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เท่ากับ 0.368 ($PNI_{modified} = 0.368$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมแนะแนว เท่ากับ 0.372 ($PNI_{modified} = 0.372$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ด้านบริการให้การ

ปรึกษาทางจิตวิทยา เท่ากับ 0.404 ($PNI_{modified} = 0.404$) รองลงมา คือ ด้านการจัดกิจกรรมแนะแนวส่วนตัว และสังคม เท่ากับ 0.402 ($PNI_{modified} = 0.402$) และ ด้านบริการศึกษารวบรวมข้อมูลนักเรียน เท่ากับ 0.371 ($PNI_{modified} = 0.371$)

กลยุทธ์การนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

กลยุทธ์การนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากผลการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์หลัก 6 กลยุทธ์รอง และ 40 วิธีดำเนินการดังนี้

กลยุทธ์หลัก มี 3 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) พัฒนานโยบายการนิเทศครูแนะแนว 2) เร่งรัดการพัฒนาการจัดกิจกรรมนิเทศที่หลากหลาย 3) พัฒนาความร่วมมือและสนับสนุนปัจจัยที่เอื้อต่อการนิเทศครูแนะแนว

กลยุทธ์รอง มี 6 กลยุทธ์ ภายใต้กลยุทธ์หลักแต่ละกลยุทธ์ดังนี้ กลยุทธ์หลัก 1 พัฒนานโยบายการนิเทศครูแนะแนว กลยุทธ์รอง 1.1 การปรับโครงสร้างการนิเทศครูแนะแนว มี 8 วิธีดำเนินการ 1.2 การสร้างการยอมรับในการนิเทศ มี 4 วิธีดำเนินการ กลยุทธ์หลัก 2 เร่งรัดการพัฒนาการจัดกิจกรรมนิเทศที่หลากหลาย กลยุทธ์รอง 2.1 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมนิเทศด้านการจัดบริการแนะแนว มี 11 วิธีดำเนินการ 2.2 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมนิเทศด้านการจัดกิจกรรมแนะแนว มี 7 วิธีดำเนินการ กลยุทธ์หลัก 3 พัฒนาความร่วมมือและสนับสนุนปัจจัยที่เอื้อต่อการนิเทศครูแนะแนว กลยุทธ์รอง 3.1 ประสานความร่วมมือในการนิเทศครูแนะแนว ทั้งภายในและภายนอก มี 4 วิธีดำเนินการ 3.2 สนับสนุนปัจจัยเสริมเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงานนิเทศงานแนะแนว มี 6 วิธีดำเนินการ

ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์การนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 ท่าน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนชำนาญการพิเศษ ศึกษาพิเศษศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ครูแนะแนวชำนาญการพิเศษ และ นักวิชาการ พบว่า ประเด็นกลยุทธ์หลักจำนวน 3 กลยุทธ์ ประเด็นกลยุทธ์รองจำนวน 6 กลยุทธ์ และประเด็นวิธีดำเนินการ จำนวน 40 วิธี มีความเหมาะสมทั้งหมด

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล 2 ประเด็นคือ 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2) ผลการนำเสนอกลยุทธ์การนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายละเอียดดังนี้

1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1 จากการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุดคือด้านบริการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียนมีการนิเทศการจัดบริการติดตามผล และโรงเรียนมีความต้องการเป็นอย่างยิ่งที่จะให้ครูแนะแนวสามารถดำเนินงานบริการติดตามผลให้ดียิ่งขึ้น เพราะการติดตามผลผู้เรียนนั้นย่อมสะท้อนถึงการจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งการจัดบริการติดตาม

ผลนั้น จะต้องมีการติดตามรวบรวมข้อมูล และต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ผู้นิเทศจึงต้องสนับสนุน และส่งเสริมให้ครูแนะแนวประสานความร่วมมือจากทุกฝ่าย สอดคล้องกับ เรียม ศรีทอง และคณะ (2559) ที่กล่าวว่า บริการติดตามผลเป็นบริการหนึ่งของบริการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยาในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนให้บริการดังกล่าวบรรลุผลสำเร็จสมบูรณ์ ในการบวนการติดตามประเมินผลต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงาน องค์กร หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในภายนอกสถานศึกษา โดยต้องมีการประสานงานที่มีคุณภาพด้วย

1.2 จากการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ ของการนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาใน กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านบริการ ศึกษารวบรวมข้อมูลนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ในปัจจุบันโรงเรียนมี การศึกษารวบรวมและจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล แต่ข้อมูลที่ได้อาจไม่ได้มาจากการใช้เครื่องมือที่ หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลของนักเรียนอย่างครบถ้วนรอบด้าน มีข้อมูลเชิงลึกที่สามารถนำมาใช้ในการให้การ ปรึกษาเชิงจิตวิทยาได้ ดังนั้นผู้นิเทศควรส่งเสริมให้ครูแนะแนวใช้เครื่องมือหรือวิธีการที่หลากหลายด้วยการ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมนิเทศที่หลากหลายในการจัดบริการศึกษารวบรวมข้อมูลนักเรียนอย่างเป็นระบบ ดังที่ ธิษณูธรรม คเชนทร์เดชา และคณะ (2559) ได้ให้ความเห็นว่า การสำรวจข้อมูลนักเรียนรายบุคคล หมายถึง การศึกษา รวบรวม และจัดบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียนรายบุคคล เพื่อที่จะทำความรู้จักนักเรียนให้ มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ครูช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีหลักการในการเก็บข้อมูลคือ ใช้ เทคนิคและวิธีการที่หลากหลายและเลือกใช้เครื่องมือให้เหมาะสมกับผู้เรียน เช่นการสังเกต การสัมภาษณ์ การ ใช้สิ่งควมมีติ ระเบียบพฤติกรรม ระเบียบสะสม การเยี่ยมบ้าน การใช้แบบสอบถาม และแบบประเมินทาง จิตวิทยา เป็นต้น

1.3 จากการวิจัยพบว่า ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการนิเทศครูแนะโรงเรียน มัธยมศึกษาใน กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านที่มีค่าดัชนีความ ต้องการจำเป็นมากที่สุด คือด้านบริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียน มัธยมศึกษาใน กรุงเทพมหานครมีความต้องการการนิเทศการจัดบริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยา เพื่อที่จะ ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพครูแนะแนวในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงทางด้าน เศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเป็นไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งสภาพการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลให้ประชากรในวัยเรียนมี ปัญหาในด้านพฤติกรรมและอารมณ์ที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ครูแนะแนวซึ่งมีบทบาทสำคัญในการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน จึงต้องได้รับการพัฒนาทักษะการบริการปรึกษาเชิงจิตวิทยาอยู่เสมอ สอดคล้องกับ เรียม ศรีทอง และคณะ (2559) ได้กล่าวถึงการปรึกษาเชิงจิตวิทยาว่า เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ผู้ให้บริการต้องเรียนรู้และ ฝึกฝนประสบการณ์ตามปรัชญาการแนะแนว หลักการให้บริการ และแนวคิดสำคัญในการให้บริการอย่าง ถูกต้องและเหมาะสมกับความต้องการหรือความจำเป็นของผู้รับบริการ แต่สำหรับผู้ที่มีขาดคุณสมบัติของผู้ ให้บริการ อาจก่อให้เกิดผลเสียแก่ผู้รับบริการและอาจทำลายวิชาชีพขั้นสูงได้ด้วย ดังนั้นการนิเทศจึงมี ความสำคัญที่จะช่วยพัฒนาครูแนะแนวให้มีความเจริญงอกงาม ปรับปรุงการจัดบริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยา อยู่เสมอ สอดคล้องกับ ชาญชัย อาจินสมาจาร (ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาว่า การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อความเจริญงอกงามของครู แม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาแล้วเป็นอย่างดี ก็ตาม แต่ครูต้องปรับปรุงฝึกฝนอยู่เสมอ จากผลความต้องการจำเป็นในการนิเทศครูแนะแนวด้านบริการ การให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาที่มีค่าความต้องการสูงที่สุดนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรนำ “กลยุทธ์การนิเทศ

ครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ฉบับนี้ไปปรับใช้ในการแก้ปัญหาต่อไป

2) ผลการนำเสนอกลยุทธ์การนิเทศครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนานโยบายการนิเทศครูแนะแนว มี 2 กลยุทธ์รอง คือ

กลยุทธ์รองที่ 1 การปรับโครงสร้างการนิเทศครูแนะแนว ประกอบด้วย 8 วิธีดำเนินการ คือ 1) กำหนดนโยบายโครงสร้างการนิเทศครูแนะแนวในโรงเรียนให้ครอบคลุมขอบข่ายงานแนะแนว และสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การแนะแนวระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) กำหนดนโยบายให้ครูแนะแนวส่งแผนการดำเนินงานและแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวทุกปีการศึกษา 3) วางแผนการดำเนินการนิเทศครูแนะแนวให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน 4) วางแผนการจัดระบบงานแนะแนวภายในโรงเรียนให้เข้มแข็ง 5) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศงานตามขอบข่ายงานแนะแนว 6) จัดให้มีการประชุมวางแผนการทำงานระหว่างครูแนะแนวร่วมกับครูที่ปรึกษา 7) จัดให้มีปฏิทินและตารางการนิเทศติดตามการดำเนินงานของครูแนะแนวให้ชัดเจน 8) ดำเนินการนิเทศงานแนะแนวด้วยวงจร PDCA ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ปัจจุบันการนิเทศการสอนนั้นมุ่งไปที่ 8 กลุ่มสาระวิชาหลัก และมุ่งเน้นไปในด้านวิชาการ แม้จะมีนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนางานแนะแนวและกล่าวถึงงานแนะแนวว่าเป็นงานที่สำคัญ แต่สภาพการนิเทศครูแนะแนวอย่างเป็นระบบยังมีน้อยมาก ดังนั้นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาการนิเทศครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยม ควรมีการกำหนดนโยบายหรือโครงสร้างที่ชัดเจนเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบ มีกระบวนการขั้นตอนในการดำเนินการนิเทศที่ชัดเจน สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การแนะแนว ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และตรงตามมาตรฐานการแนะแนวของกระทรวงศึกษาธิการ และจะทำให้การดำเนินการนิเทศประสบผลสำเร็จ ดังที่ วชิรา เครือคำอ้าย (2558) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิภาพนั้น ต้องดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ ดังนั้นการจะทำให้กลยุทธ์การจัดโครงสร้างการนิเทศครูแนะแนวประสบความสำเร็จ ผู้บริหารและผู้นิเทศจึงต้องจัดการนิเทศให้มีกระบวนการขั้นตอนที่ชัดเจนดังที่ กรองทอง จิระเดชกุล (2550) ได้กล่าวว่าการดำเนินการนิเทศ จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน บุคลากรที่เป็นหลักสำคัญในการดำเนินการพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา การนิเทศภายในโรงเรียนจะต้องสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูและนักเรียน และสอดคล้องกับ จูไรรัตน์ สุตรุ่ง (2559) ได้กล่าวว่า การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ จำเป็นต้องมีการจัดโครงสร้างหรือสายงานที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการนิเทศภายในประสานงานได้อย่างถูกต้อง

กลยุทธ์รองที่ 2 การสร้างการยอมรับในการนิเทศ ประกอบด้วย 4 วิธีดำเนินการ คือ 1) เพิ่มศักยภาพผู้นิเทศภายในให้เอื้อต่อการพัฒนาครูแนะแนวโดยการเข้ารับการอบรมทำความเข้าใจในขอบข่ายงานแนะแนว 2) ประชุมชี้แจงเพื่อให้ครูแนะแนวเห็นความสำคัญของการนิเทศ 3) สร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของ ครูแนะแนว 4) เพิ่มช่องทางการให้ข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การนิเทศครูแนะแนวนั้น ผู้นิเทศจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในขอบข่ายงานแนะแนวเป็นอย่างดีและมีความรู้ความสามารถในศาสตร์และศิลป์ของการนิเทศ และที่สำคัญการนิเทศที่ดีต้องเกิดจากความเข้าใจร่วมกันของทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ดังที่ จูไรรัตน์ สุตรุ่ง (2559) ได้กล่าวว่า การนิเทศเป็นไปเพื่อสร้างความเข้าใจให้ตรงกันในการทำงานอันจะนำไปสู่ความร่วมมือร่วมใจ และมีเจตคติที่ดีในการทำงานภายในโรงเรียน และ สุรศักดิ์ ปาเฮ (2555) ได้กล่าวว่า การนิเทศช่วยสร้างเจตคติที่ดีในการทำงาน ก่อให้เกิดความ

ร่วมมือในการแก้ไขปัญหา ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้การจัดระบบโครงสร้างการนิเทศครูแนะแนวมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการนิเทศ

กลยุทธ์ที่ 2 เร่งรัดการพัฒนาการจัดกิจกรรมนิเทศที่หลากหลาย มี 2 กลยุทธ์รอง คือ

กลยุทธ์รองที่ 1 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมนิเทศด้านการจัดบริการแนะแนว ประกอบด้วย 11 วิธีดำเนินการ คือ 1) จัดให้ครูแนะแนวเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพในด้านการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเพื่อการแนะแนวอย่างเป็นระบบ 2) เชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านจิตวิทยาจากองค์กรภายนอกให้เป็นวิทยากรอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูแนะแนว 3) จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างเพื่อนครูแนะแนว 4) จัดให้ครูแนะแนวเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการในการใช้เครื่องมือและการปรึกษาทางจิตวิทยาจากผู้เชี่ยวชาญภายนอก 5) จัดให้ครูแนะแนวเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการในการนำสื่อเทคโนโลยี นวัตกรรม และสื่อสังคมออนไลน์มาใช้ในการดำเนินงานแนะแนว 6) จัดให้มีคลินิกให้คำปรึกษภายในโรงเรียนโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาควบคู่ไปกับครูแนะแนว 7) จัดให้ครูแนะแนวถ่ายทอดความรู้ในการดำเนินงานแนะแนวให้กับครูที่ปรึกษาได้ 8) จัดให้ครูแนะแนวเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา 9) จัดให้ครูแนะแนวเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือทางจิตวิทยาที่หลากหลาย 10) จัดอบรมครูในโรงเรียนเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาทางจิตวิทยาเบื้องต้น 11) ให้คำแนะนำช่วยเหลือและกำกับติดตามการดำเนินงานการจัดบริการให้การปรึกษาตามกระบวนการให้การปรึกษาทั้ง 5 ขั้นตอน ผู้วิจัยเห็นว่าการส่งเสริมและพัฒนาครูแนะแนวให้มีศักยภาพในการจัดบริการแนะแนว 5 ด้าน และจัดกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นิเทศจะต้องจัดให้มีกิจกรรมนิเทศที่หลากหลายเพื่อพัฒนาครูแนะแนว ดังที่ วัชรยา เล่าเรียนดี (2556) ได้ให้ความเห็นว่า กิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการนิเทศการศึกษา เป็นเครื่องมือที่สำคัญ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การสอน และการปฏิบัติงานของครูซึ่งจะช่วยให้การดำเนินการนิเทศบรรลุเป้าหมาย กิจกรรมการนิเทศมีความหลากหลาย ซึ่งจะต้องเลือกใช้กิจกรรมแต่ละชนิดอย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ครู ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ผู้นิเทศต้องมีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศและสามารถเลือกใช้และบูรณาการกิจกรรมการนิเทศให้เหมาะสม เพราะกิจกรรมแต่ละชนิดให้ประโยชน์ต่อผู้รับการนิเทศมากน้อยแตกต่างกัน อีกหนึ่งข้อสังเกตคือ กลยุทธ์ที่ 2 และกลยุทธ์รองที่ 2.1 นั้นเป็นกลยุทธ์สำคัญและเร่งด่วนที่ผู้บริหาร หรือผู้มีบทบาทในการนิเทศควรนำไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพครูแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา เนื่องจากเป็นกลยุทธ์ที่จะช่วยให้ครูแนะแนวมีความรู้ความสามารถในการให้การปรึกษา โดยใช้ศาสตร์ทางด้านจิตวิทยาเข้ามาดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลยุทธ์ในข้อนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยในส่วนของค่าดัชนีความต้องการจำเป็นที่ปรากฏชัดเจนว่า โรงเรียนมีความต้องการการนิเทศด้านบริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยามากที่สุด การนำกลยุทธ์ส่งเสริมการจัดกิจกรรมนิเทศด้านการจัดบริการแนะแนวไปใช้ในโรงเรียน ย่อมจะช่วยให้ครูแนะแนวสามารถพัฒนาตนเองเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีสุขภาพจิตที่ดี สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข

กลยุทธ์รองที่ 2 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมนิเทศด้านการจัดกิจกรรมแนะแนว ประกอบด้วย 7 วิธีดำเนินการ คือ 1) จัดให้มีการสังเกตการจัดกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียนระหว่างเพื่อนครูแนะแนว 2) นำการนิเทศแบบคลินิกมาใช้ในการนิเทศการจัดกิจกรรมแนะแนว และการจัดบริการแนะแนว 3) จัดให้มีการศึกษาดูงานการดำเนินงานแนะแนวระหว่างครูแนะแนวแต่ละโรงเรียน 4) จัดให้ครูแนะแนวฝึกปฏิบัติจริงในการใช้สื่อเทคโนโลยีที่น่าสนใจและทันสมัย 5) จัดให้ครูแนะแนวได้รับการอบรมเรื่องการทำวิจัยและการทำ Case Study และการประเมินโครงการ 6) จัดให้ครูแนะแนวได้รับการอบรมเรื่องการพัฒนาพฤติกรรมนักเรียน 7) จัดให้มีการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อให้ครูแนะแนวได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูกลุ่มสาระอื่น ผู้วิจัยมี

ความเห็นว่าการส่งเสริมศักยภาพครูและแนวในการจัดกิจกรรมและแนวในชั้นเรียนจะประสบความสำเร็จได้ นั้น นอกจากการจัดกิจกรรมนิเทศแล้ว ผู้นิเทศควรใช้รูปแบบการนิเทศที่หลากหลายในการพัฒนาครูและแนว เช่นนำรูปแบบการนิเทศแบบคลินิก การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน มาใช้เพื่อช่วยให้ครูและแนวได้เพิ่ม ศักยภาพด้านการจัดกิจกรรมและแนวในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ วชิรา เครือคำอ้าย (2558) ได้กล่าวถึง รูปแบบการนิเทศว่ารูปแบบการนิเทศแต่ละแบบนั้นแตกต่างกันตามพื้นฐานความเชื่อ ความคิด แต่สิ่งที่ คล้ายคลึงกันก็คือมุ่งพัฒนาการสอนของครูและประสิทธิผลให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาความร่วมมือและสนับสนุนปัจจัยที่เอื้อต่อการนิเทศครูและแนวมี 2

กลยุทธ์รอง คือ

กลยุทธ์รองที่ 1 ประสานความร่วมมือในการนิเทศครูและแนวทั้งภายในและภายนอก ประกอบด้วย 4 วิธีดำเนินการ คือ 1) ประสานความร่วมมือกับสมาคมและแนวให้เข้ามามีบทบาทในการ สนับสนุนการดำเนินงานของครูและแนวในโรงเรียน 2) ประสานความร่วมมือกับศูนย์และแนวให้เข้ามา มีบทบาทในการนิเทศติดตามการดำเนินงานของครูและแนวในโรงเรียน 3) เพิ่มช่องทางการประสานความ ร่วมมือระหว่างครูและแนวกับทีมสหวิชาชีพ โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ 4) เพิ่มช่องทางการประสานความ ร่วมมือระหว่างครูและแนวกับผู้ปกครองนักเรียน โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ปัจจุบันครูและแนว มีจำนวนน้อย ซึ่งบางโรงเรียนไม่มีครูและแนวที่จบการศึกษามาโดยตรง ผู้ปฏิบัติหน้าที่และแนวมาจากการ แต่งตั้ง ดังนั้นผู้ที่มานิเทศครูและแนวส่วนใหญ่ไม่ใช่บุคลากรที่จบด้านและแนวมาโดยตรง ทำให้ผู้นิเทศ ขาดความรู้ความเข้าใจในงานและแนว วิธีประสานความร่วมมือกันโดยใช้การนิเทศเข้ามาช่วย จะทำให้ครู และแนวเกิดการพัฒนาได้มากยิ่งขึ้น ดังที่ วชิรา เล่าเรียนดี (2556) ได้กล่าวว่าการนิเทศคือกระบวนการ ปฏิบัติงานร่วมกัน ด้วยการช่วยเหลือสนับสนุน ส่งเสริมกันและกัน ระหว่างผู้ให้การนิเทศหรือผู้นิเทศและผู้รับ การนิเทศหรือระหว่างเพื่อนครู เพื่อที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษา สอดคล้องกับ อัญชลี ธรรมะวิสิฏ์ (2552) ว่าสามารถช่วยให้ครูได้ปรับปรุงฝึกฝนตนเองอยู่เสมอในขณะที่ทำงานอยู่ในสถานการณ์ จริง และในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เกิดการพัฒน ครูจำเป็นต้อง ได้รับการนิเทศการศึกษาจากผู้ชำนาญการโดยเฉพาะ

กลยุทธ์รองที่ 2 สนับสนุนปัจจัยเสริมเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงานนิเทศครูและแนว ประกอบด้วย 6 วิธีดำเนินการ คือ 1) จัดให้มีห้องบริการให้การปรึกษาทางจิตวิทยาอย่างเป็นสัดส่วน 2) ลดภาระงานที่เป็นเอกสารของครูและแนว เพื่อให้ครูและแนวมีเวลาในการจัดบริการให้การปรึกษาทางจิตวิทยา มากขึ้น 3) ปรับระบบการส่งต่อภายในเพื่อให้นักเรียนที่มีปัญหาซับซ้อนได้รับการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ 4) จัดให้มีการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาซับซ้อนเพื่อให้ได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 5) ปรับปรุง ระบบเครือข่ายและอินเทอร์เน็ตของโรงเรียนเพื่อให้ครูและแนวใช้ในการปรับปรุงข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนให้ เป็นปัจจุบันอยู่ตลอดเวลา 6) จัดให้มีการวางระบบการจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการและแนวโดยใช้โปรแกรม คอมพิวเตอร์ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การนิเทศครูและแนวให้ประสบผลสำเร็จได้นั้นส่วนหนึ่งต้องอาศัยปัจจัย สนับสนุนที่เอื้อต่อการดำเนินงาน โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนในการนิเทศและสร้างสื่อนวัตกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพรินทร์ เหมบุตร (2555) ได้เสนอกลยุทธ์การนิเทศเพื่อพัฒนาครูมืออาชีพใน เครือข่ายการนิเทศที่ 18 จำนวน 8 กลยุทธ์ได้แก่ 1) เพิ่มศักยภาพศึกษานิเทศก์ผู้บริหารและครูในการนิเทศให้ เอื้อต่อการพัฒนาครูมืออาชีพอย่างทั่วถึงถึงรอบด้านด้วยวิธีการที่หลากหลาย 2) พัฒนาศักยภาพครูมืออาชีพ โดยการสร้างสื่อนวัตกรรมใหม่ที่ตอบสนองการจัดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัด 3) ส่งเสริมสนับสนุนศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารและครูเผยแพร่ผลงาน/สื่อนวัตกรรมเพื่อนิเทศการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการพัฒนา

ตนเองสู่ความเป็นครูมืออาชีพ 4) พัฒนาระบบข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาเพื่อวางแผนนิเทศครูสู่มืออาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ 5) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการนิเทศการศึกษาแนวใหม่ที่ทันสมัย 6) ส่งเสริมการดำเนินการนิเทศครูสู่มืออาชีพด้วยระบบเครือข่ายการ นิเทศทุกระดับ 7) ส่งเสริมการใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานในการบริหารจัดการกระบวนการนิเทศครูสู่มืออาชีพทั้งระบบ 8) ส่งเสริมระบบการนิเทศติดตามและประเมินผลการพัฒนาครู สู่มืออาชีพอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ควรศึกษากลยุทธ์การนิเทศครูแนะแนว เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางและนโยบายในการพัฒนาคุณภาพงานแนะแนวให้มีประสิทธิภาพตาม ตอบสนองต่อแผนยุทธศาสตร์การแนะแนวระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานแนะแนวในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ 2) ผู้บริหารโรงเรียนควรศึกษากลยุทธ์การนิเทศครูแนะแนว เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายโครงสร้างการนิเทศครูแนะแนวในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ และวางแผนการดำเนินการนิเทศครูแนะแนวเรียนให้ครอบคลุมขอบข่ายงานแนะแนว 3) ศึกษาในเทศก์ และผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้นิเทศ ควรจัดประชุม สัมมนา หรือจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการวางกลยุทธ์การนิเทศครูแนะแนว เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการนิเทศให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีเทคนิควิธีการในการนิเทศครูแนะแนวได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของงานแนะแนว 4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินการนิเทศครูแนะแนวจากบุคลากรภายนอกหรือองค์กรวิชาชีพ เช่น สมาคมแนะแนว ศูนย์แนะแนว นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ จิตแพทย์ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้นิเทศภายในและภายนอก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาสภาพความต้องการการนิเทศของครูแนะแนวในทุกพื้นที่เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาแบบวิธีการในการส่งเสริมการนิเทศครูแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพ 2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการนิเทศครูแนะแนว 3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการวางแผนการนิเทศครูแนะแนวอย่างเป็นระบบ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรรทอง จิรเดชาสกุล. (2550). *การนิเทศภายในโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร: ธารอักษร.
- คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2554). *ชุดฝึกอบรมครูแนะแนวโครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุไรรัตน์ สุตรุ่ง. (2559). *การนิเทศภายในโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร: แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (ม.ป.ป.). *การนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: อมรการพิมพ์.
- ธัญสมร คชนทร์เดชา และคณะ. (2559). *ระบบการแนะแนวในโรงเรียน*. เอกสารชุด “แนะแนวเพื่อเยาวชนไทย” เล่มที่ 4. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: สุริยวิทยาสาน.
- พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2552). *แนวคิดและหลักการจัดทำแผนกลยุทธ์ (Strategic planing) การบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อโลกใบเล็ก*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

- ไพรินทร์ เหมบุตร. (2555). กลยุทธ์การนิเทศเพื่อพัฒนาครูมืออาชีพในเครือข่ายการนิเทศที่ 18 (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, กำแพงเพชร.
- เรียม ศรีทอง และ คณะ. (2559). หลักการบริการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยาเบื้องต้น. เอกสารชุด “แนะแนวเพื่อเยาวชนไทย” เล่มที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- วชิรา เครือคำอ้าย. (2558). การนิเทศการศึกษา. เชียงใหม่: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2556). ศาสตร์การนิเทศการสอนและการโค้ช การพัฒนาวิชาชีพ: ทฤษฎี กลยุทธ์สู่การปฏิบัติ. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรรณิ แกมเกตุ. (2555). วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุดใจ ดิลกพรศนน์. (2558). การจัดการเชิงกลยุทธ์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สามลดา.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2555). การนิเทศภายในโรงเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 3).แพร่: เมืองแพร่การพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2551). กลยุทธ์: การสอนคิดเชิงกลยุทธ์ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2559). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชลี ธรรมะวิสิกุล. (2552). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา. สืบค้นจาก <https://panchalee.wordpress.com/>
- โครงการการติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด. (2557). เอกสารรายงานการศึกษาสภาวะการณ์และขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชนประจำปี 2556-2557 (รายงานผลการวิจัย).
- นนทบุรี: สถาบันรามจิตติ โครงการประสาน สนับสนุนการพัฒนาเครือข่าย และกลไกการศึกษา สภาวะการณ์และขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชน โดยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).